

**ILIJANA
ZANDER**

**VOLI
TE
MAMA**

Preveo
Nikola Pajvančić

Laguna

Naslov originala

Illiana Xander
LOVE, MOM

Copyright © 2024 Iliana Xander

All rights reserved.

Translation copyright © 2025 za srpsko izdanje, LAGUNA

Ovo je delo fikcije. Svaka sličnost sa stvarnim ljudima, mestima i događajima je u potpunosti slučajna.

**VOLI
TE
MAMA**

PROLOG

Nikoga u životu nisam povredila. Ali u ovom trenutku najradije bih tresnula lice koje me posmatra sa naslovne strane poznatih novina. *Njena* slika, sa onim prepoznatljivim crvenim karminom i dugačkom crnom kosom. Lepo lice čudovišta.

POZNATA SPISATELJICA PRONAĐENA MRTVA

Elizabet Kasper (43), poznatija širom sveta kao E. V. Rendž, autorka žestokih trilera, pronađena je mrtva kao žrtva, po rečima policajaca, „krajnje nesvakidašnjeg nesrećnog slučaja“.

Za sobom je ostavila supruga Bena Kaspera i njihovu dvadesetjednogodišnju ćerku Makenzi Kasper.

Svet je u šoku zbog tragičnog odlaska slavne književnice. Brojni obožavaoci iz svih krajeva sveta okupljaju se da izraze poštovanje njenom književnom geniju.

O, koliko samo laži...

Hladan osmeh mi se ruga sa novina koje držim u drhtavim rukama i najradije bih ga isekla, da ga izbrišem iz pamćenja.

Zaslužila je to što joj se desilo.

Zaslužila je da umre.

Jedino mi je krivo što se to nije dogodilo ranije.

PRVI DEO

JEDAN

MAKENZI

Verovatno nikada nećete videti komemorativnu službu nalik na ovu – bez ijedne prolivene suze.

Komemoracija za moju mamu je najveća predstava godine, ili možda čitavog njenog života.

Masa obožavalaca ispred Memorijalnog centra *Sent Džon* to ne zna. Veruju da su se spontano okupili. Nemaju pojma koliki se novac troši na reklame, influensere, trač rubrike i blogere koji pišu o knjigama.

Pošto je mama umrla, njeni romani su ponovo izbili na vrh svih top-lista.

Vidi, mama! Ti si mrtva, a svi i dalje zgrću pare.

Novine već danima divljaju i iznose svakojake sumanute teorije.

TRAGIČNA SMRT E. V. RENDŽ
NA VRHUNCU KARIJERE.
NESREČAN SLUČAJ ILI...

Zbog toga je tu i onaj tip u dnu dvorane. Sredovečan, sa smešnim brkovima, na sebi ima odelo i kravatu.

„Ovo je privatna ceremonija. Molim vas, idite“, šapuće mu baka odsečno.

Čim se udaljila, osmeh joj nestaje sa lica.

Ne morate biti posebno pronicljivi da primetite futrolu ispod njegovog sakoa – on je detektiv. Dolazio je kod nas kući pre dva dana. Ja sam mu otvorila vrata, a on je odmah počeo da me ispituje o mami, sve dok baka nije dojurila kao besna kvočka.

„Makenzi, ostavi nas, molim te“, naredila je i stala ispred mene da me zakloni. Kad sam se udaljila, odsečno mu je rekla: „Trebalo bi da vas je sramota – da ispituujete dete koje je upravo ostalo bez majke.“

Sad ponovo mora da ode.

Novinari i blogeri već danima smišljaju svakakve sulude teorije o maminoj smrti. Zvanična verzija, u policijskom saopštenju, prilično je banalna – mama se okliznula, pala i udarila glavom o kamen dok je, kao i svakog jutra, šetala šumom pored naše kuće.

To su proglasili za nesrećan slučaj. Zanimljivo, mamini bestseleri puni su baš takvih nesrećnih slučajeva.

Ne kažem, možda je nekim ljudima stvarno žao.

Onoj veštici Lejmi Rot što upravo časka s izdavačem kao da je na poslovnom ručku? Njoj vrlo verovatno jeste. Bila je mama-agentkinja više od dvadeset godina. Sad može da zaboravi na sve one buduće knjige koje su planirale. Mada, sigurna sam da će znati da iscedi pare iz posebnih izdanja, knjiga sa obojenim ivicama, luksuznih pakovanja i sličnih mamipara. Taj biznis nikad neće posustati.

Mamu smo kremirali pre nekoliko dana, u krugu najbližih – bilo je jedva desetak ljudi. I opet niko nije pustio ni suzu.

Ova memorijalna služba je za javnost. Za „prijatelje“, kažu. Da odaju poslednju počast. Mami su počasti oduvek bile veoma važne, ali prijatelji? Nisam sigurna da je imala jednog jedinog pravog prijatelja, iako su rečiti govornici koji su se smenjivali protekla dva sata zvučali kao da je bila Šekspir lično.

Ljudi su zakrčili ulice ispred zgrade, ali u prepunoj sali za komemoraciju bilo je sablasno tiho. Šapati odjekuju između zidova.

S jedne strane prostorije stoji ogroman mamin portret u bluzi sa čipkastim okovratnikom, ispred crvenih ruža. Ispod piše *E. V. Rendž*. Smešni sredovečni fotograf iz izdavačke kuće snima taj portret iz svih mogućih uglova. Sa izdavačem. Sa agentima. I sa tatom. I meni je rekao da poziram, ali sam odbila.

Ko ih šiša.

S druge strane sale je mamina slika u radnoj sobi. Našmin-kana je i isfrizirana, ali deluje nekako odsutno dok sedi ispred police s knjigama. Ispod te slike piše njeno pravo ime – Elizabet Kasper. Ta verzija je za druge – za lokalne novine, za ljude iz baskine crkve i za humanitarne organizacije koje je mama pomagala.

Ja se držim pozadi, daleko od te predstave, uz deku koji nikad nije mario za moju mamu. A ni za moj izgled.

Baka jeste. Ranije mi je kod kuće rekla da ne stavljam crni karmin i jak ajlajner.

„I obuci nešto prikladno.“

Ja gotovo uvek nosim crno. Što je, igrom slučaja, sasvim prikladno za jednu komemoraciju. Isto važi i za crni ajlajner i karmin, koje sam, naravno, ipak stavila.

Baka je naravno obukla *Diorov* komplet i stavila skup nakit. Trudi se da se obrati baš svakom prisutnom.

Tata je obukao otmeno crno odelo i izgleda savršeno. Malčice je namrgođen, ali je to verovatno zbog apstinencijalne krize. Njegovi roditelji žive samo četiri sata daleko, ali su, kad je mama umrla, došli kod nas i ne odlaze. Baka sad pazi da tata ne počne da pije prerano u toku dana. Otkako mame nema, ponosno je preuzela brigu o domaćinstvu.

A ja? Ja želim da zaplačem, stvarno to želim, ali još nisam zaista shvatila šta se desilo. Želim da budem tužna, ali sam odavno stekla utisak da mami nikad nije bilo dovoljno stalo do mene. Zbog toga me je poslednjih godina obuzela gorčina, i udaljile smo se.

Moj najbolji drug I-Džej kaže da samo odlažem tugu. Možda sam prosto bezosećajna. Zamolila sam ga da ne dolazi, nisam htela da vidi koliko mi je život sjeban, a sjeban je otprilike otkad znam za sebe.

Videćemo se večeras kod nas, na prijemu za takozvani najuži krug prijatelja. Oni to zovu „proslava života“, ali sam ja sigurna da će ispasti jedna obična zabava.

Gledam po sali i grčim se kad vidim poznatu priliku kako prilazi tati i pruža mu ruku. Dekan mog fakulteta. Skrećem pogled i prevrćem očima. Mama se s njim družila. „To je zarad tvoje budućnosti“, rekla je jednom. Čak je i držala predavanje na mom fakultetu i slala donacije. Ne bi me začudilo da joj sad dignu spomenik.

Tu je i mamin terapeut. Dva urednika. Tri njene asistentkinje. Naš porodični advokat. Većina „prijatelja“ zapravo su ljudi s kojima je poslovno sarađivala.

Želim da plaćem, stvarno to želim, ali ne mogu. Čitave ove nedelje, otkad sam kod kuće, a ne u svojoj garsonjeri u gradu, neprekidno mislim na nju, na ono što smo imale. Na našu iščašenu porodicu. I bilo mi je žao, ali ne nepodnošljivo žao, kao što bi valjda trebalo da bude.

Tata gleda u telefon i žurno se udaljava ka vratima. Tamo primećujem još jednog čoveka, s kačketom, kako se okreće i odlazi. Tata kreće za njim.

Ovo bi bio savršen trenutak da tati kažem kako mi preti nervni slom – što bi naravno bila laž – pa zato moram da odem. U meni ključaju emocije, ali ne mogu da ih razaberem. Više od svega hoću da pobegnem od ovih ljudi.

Izlazim u prazan hodnik koji vodi ka drugom, užem prolazu, i vidim tatu kako razgovara s neznancem na samom njegovom kraju.

Krećem ka njima, ali usporavam kad začujem tih šapat: „Smrade.“

Šta je to, pobogu?

Pomeram se u stranu, iza dovratka, tako da ih više ne vidim – ali ih i dalje savršeno čujem.

„Ne ovde“, sikće tata. „Kako se samo *usuđuješ*?“

„Što se ne bih usuđivao? Imam pravo da budem ovde.“

„Gubi se. Odmah.“

Čovek se tiho smeje. „Sumnja li ona na nešto?“

„Ko?“

„Makenzi.“

Srce mi uznemireno preskače kad čujem svoje ime.

„Ne usuđuj se da pominješ moju ćerku.“

„Aha, znači ne zna? Svaka čast, mali moj Beni.“

Mali Beni? Moj otac? Ko, pobogu, njega tako zove?

„Rekao sam ti da odeš“, ponavlja tata, sada pomalo očajnički. „Samo... idi. Prićaćemo kasnije.“

Približavam se dovratku da provirim – a pod ispod tepiha zaškripi. Naravno da škripi.

E dođavola.

Ukočila sam se kao jelen pred farovima. Čujem prigušene korake i onda se tata pojavljuje na vratima. Kad me ugleda, na licu mu se vidi strava.

„Šta je to bilo?“, pitam i virim iza ugla, ali onaj čovek je nestao.

Tata obema rukama prelazi preko lica. „Ništa.“

„Jesi li se to svađao s nekim?“

„Ne, dušo, samo sam pričao.“ Zavlači ruku u sako i vadi pljosku.

„Poznaješ tog čoveka?“

Nervozno otpija gutljaj i sporo uzdiše. „Vidim ga prvi put u životu.“

Očigledno laže.

Vraća pljosku u sako, pa mi namiguje. „Jesi ti dobro?“

„Ne mogu više da budem ovde. Ovi ljudi...“ Ne završavam rečenicu, samo prevrćem očima i pokazujem glavom ka glavnoj dvorani.

„Znam. Znam“, kaže tata i sklapa oči pa palcem i kažiprstom stiska koren nosa.

„A ti? Jesi li ti dobro?“

Tata i mama nisu baš bili savršen bračni par. Posebno to nisu bili poslednjih meseci. Neprestano su se svađali. A ja sam ih viđala samo vikendom, jer već dve godine iznajmljujem malu garsonjeru u gradu, blizu fakulteta.

Tata duboko udiše, pa sporo ispušta vazduh kroz stisnute usne i uspeva da se usiljeno osmehne. „Da, mala.“ Lagano me tapše po ramenu. „Sve će biti u redu. Ti slobodno briši ako hoćeš.“

„Vidimo se kod kuće“, kažem i skrećem u hodnik koji vodi do sporednog izlaza.

Najveća predstava tek sledi – napolju, kad svi izađu iz zgrade. Istinski su ožalošćeni zapravo fanovi iz svih delova zemlje. Izdavačka kuća je već dovela sopstveni tim za odnose sa javnošću da sve koordiniše. Da, to zovu „događaj“. Angažovali su čak i grupu glumaca koja će napraviti haos, vikati uvrede i uništiti jedan mamin portret, tvrdeći da je E. V. Rendž đavo. Jer, naravno – svaki publicitet je dobar publicitet.

To znam jer su mi unapred javili. Odmah pošto sam potpisala ugovor o poverljivosti. Ta akcija, koju su tajno smislili u marketinškoj agenciji, trebalo bi da doprinese vrtoglavim tiražima.

Ne pada mi na pamet da izlazim na glavna vrata, pravo u čopor paparaca i histeričnih obožavalaca.

Laknulo mi je pošto sam izašla na zadnja vrata zgrade, i pošto sam se uverila da na parkingu nema nikoga, krećem ka svom autu.

Zvoni mi telefon.

„Hvala bogu“, govorim odmah. „Izvukla sam se.“

„Hej, Zlico“, čujem I-Džejev smireni glas, kao melem za dušu. „Skoro je gotovo.“

„Dolaziš ovamo, jelda?“

„Već sam krenuo. Možda stignem i pre tebe.“

„Pazi se paparaca kod glavne kapije, važi?“ Otključavam vrata kola. „Sigurna sam da će... čekaj.“

Na vozačkom sedištu je koverta. Zbunjeno se mrštim i uzimam je.

„I-Džeju, sačekaj.“ Prebujem ga na zvučnik, ulazim u kola i počinjem da proučavam kovertu. „Šta, do...“

„Je l' sve u redu?“, pita on.

„Nisam sigurna“, kažem, a srce mi sve brže kuca dok čitam šta piše na koverti:

„Od tvog najvećeg obožavaoca.“

DVA

Slava, čak i u književnom svetu, donosi sa sobom hvalospeve, pisma obožavalaca, manijake i, s vremena na vreme, poneku bočicu mokraće ili krvav donji veš. Da, na svetu ima mnogo ludaka. O onim morbidnijim stvarima neću ni da pričam. Ima ih i previše.

Uzrujano virim kroz prozor auta. Parking je krcat, ali nema ni žive duše.

„Kenzi, šta je bilo?“, pita I-Džej zabrinuto na spikerfonu.

„Pismo obožavaoca“, odgovaram i ponovo gledam kovertu.

„Nešto nenormalno?“

„Nenormalno je što sam ga našla u svom autu.“

„Jesi li zaboravila da ga zaključaš?“

„Ma daj, čoveče, znaš da nisam. Nadam se samo da nije ricin ili nešto slično. Trebalo bi prosto da ga bacim.“

„Ma otvori ga! Možda je nešto zabavno.“

I-Džej se oduvek ložio na mamine priče o obožavaocima.

„Dobro, dobro!“ Cepam kovertu.

Pažljivo je širim vrhovima crno lakiranih noktiju i virim unutra. S obožavaocima se nikad ne zna. Ljudi svašta šalju mojoj mami. Ljubavna pisma, pretnje, svoje rukopise, igračke,

kolače, pramenove kose. Ona bočica mokraće – e to je bilo odvratno. Jedan tip joj je poslao fotošopiranu sliku njih dvoje, prekrivenu njegovom spermom.

„Ajde, pričaj. Šta ima?“, nestrpljiv je I-Džej.

„Neki papiri. Verovatno neka sentimentalna pisma.“

„Čitaj.“

I-Džej obožava takve jezive stvari. Godinu dana je stariji od mene, završio je isti fakultet kao i ja i bavi se raznim frilerskim poslovima s kompjuterima. Sada je možda genijalan programer, i u dvadeset trećoj sedi kod kuće i zarađuje više nego mnogi odrasli ljudi, ali kad sam ga upoznala pre nekoliko godina, bio je štreber. Rekao mi je da je ponavljao godinu u osnovnoj jer je bežao s časova i po ceo dan visio za kompom. I dalje je štreber, samo što je pronašao ekipu sličnih ljudi. Po nekad vam je samo to potrebno u životu.

Vadim papire iz koverta i širim ih.

Pismo je pisano rukom, ima tri strane, a jedna ivica im je nepravilna, kao da su listovi iščupani iz sveske.

„Ajde više!“, navaljuje I-Džej.

„Čekaj malo! Gde žuriš.“

Na prvoj strani je samo nekoliko redova. Čitam ih naglas, polako:

Hoćeš li da znaš jednu tajnu?

Voli te mama.

TRI

„Šta, dodavola...“, kažem, pa besno okrećem drugi list i shvatam da sam se sva naježila.

Na papiru su poznata imena, a u gornjem levom uglu stoji datum od pre dvadeset dve godine. Mesto: *Old Bou, Nebraska*.

Ako je to nečija bolesna šala, onda je prilično razrađena, jer ja znam za to mesto. Tamo su moji roditelji studirali, pre više od dvadeset godina.

„Zlico, jesi tu?“, pita I-Džej.

„Slušaj, zvaću te kasnije.“

„Je l' sve u redu?“

„Jeste. Zvaću te.“

„Bolje bi ti bilo.“

Narednih pet minuta se ne pomeram. Čitam tri strane iz koverta i osećam kako mi se želudac steže. Čitam ih opet pa ih okrećem da se uverim kako ništa nisam propustila.

O prošlosti svojih roditelja ne znam mnogo, ali znam odakle su. To što piše na ovim papirima deluje lično, intimno. Mama nikad nije htela da mi priča o svojoj prošlosti. Zašto bi sada odjednom počela?

„Složeno je to“, imala je običaj da kaže.

Sudeći po njenim romanima, ja bih rekla da je pre sjebanu. Kritičari su za njenu maštu govorili da je „blistava“. Ja mislim da je potpuno sumanuta i da je takva zbog nečega u njenoj prošlosti. A koji to roditelj priča detetu o svojoj sjebanoj prošlosti?

Prva reakcija mi je da pismo strpam u veliki kovčeg pun sličnih papira koji su mami stizali tokom dvadeset godina njene književne karijere. Kovčeg je držala u radnoj sobi. Star je, u gotičkom stilu, velik kao mrtvački sanduk, namenjen za pisma obožavalaca.

Ipak, radoznalost mi ne da mira. Šta ako mi je ovo zaista napisala mama?

Postoji samo jedan način da proverim jesu li su autentična. Pokrećem auto i vozim do kuće svojih roditelja.

Naša kuća se nalazi na sat vremena izvan grada. Insistirala sam da neću ostati kod kuće dok studiram, pogotovo pošto mi mama nije dala da upišem fakultet van naše savezne države. Pa sam stekla bar malo slobode tako što sam se preselila u grad.

Često posećujem roditelje, svake druge nedelje. Posle mamine smrti ostala sam kod kuće. Naravno, bila je to bakina ideja, „da se držimo zajedno dok tugujemo“. Tako je to ona sročila. Ali ja sam prilično sigurna da niko od nas ne tuguje.

Sat kasnije skrećem na privatni put koji vodi ka imanju mojih roditelja. Kuća od šeststo pedeset kvadrata na placu od dvesta ari, s kućicom za goste, bazenom i ribnjakom pored jezera okruženog šumom.

Čuvar, kog je unajmila marketinška agencija, klima mi glavom u znak pozdrava. Ipak je trebalo da znam kako jedan čuvar neće biti dovoljan, jer pedesetak metara dalje iz gustog šiblja iskaču tipovi s kamerama i njihovi blicevi sevaju dok prilazim glavnoj kapiji.

„Makenzi, mislite li da je smrt vaše majke bila nesrećan slučaj?“

„Makenzi, hoćete li vi dovršiti njen najnoviji roman?“

„Gospođice Kasper!“

„Ovo je privatna poseda!“, vičem kroz staklo. Ali oni to znaju. Samo ih nije briga. Napokon, kad se metalna kapija sporo otvori i prođem, ne usuđuju se da me prate.

Malo kasnije ulazim u kuću.

Unutra me preplavljuje sladunjav miris – stotine buketa koje su poslali prijatelji, kolege i obožavaoci. Kuća je prepuna ljudi iz keteringa koji spremaju sve za večerašnji prijem.

Bez oklevanja, s kovertom u ruci, idem pravo u maminu radnu sobu.

Vrata su zaključana. Samo je mama imala ključ, ili je bar tako mislila. Smeli smo da ulazimo samo kad je ona tu. Ali ja znam gde tata krije rezervni. Pre nekoliko meseci sam ga uhvatila kako krišom ulazi.

Mama to nikad nije saznala, što mnogo govori o njihovom braku.

Sada zaista moram da uđem u tu sobu.

Prilazim maloj domorodačkoj maski pored gostinskog kupatila i zavlaci ruku u gustu lažnu kosu. U mekom gumenastom dnu lobanje nalazi se ključ.

„To“, kažem tiho. Tata ga i dalje tu krije i zbog toga mi je laknulo.

Žurno odlazim na kraj hodnika, otključavam vrata mamine sobe i odmah ih zaključavam za sobom.

Nikad pre nisam bila ovde sama, već samo s njom. Ta soba me je zanimala samo zato što ju je uvek zaključavala. To je bilo njeno književno utočište, njena oaza, tako je govorila. Više nije.

Čekam da me iznenada obuzme tuga, da me zaskoči baš ovde, ali ništa se ne dešava. Nema ni suze. Čak ni tuge, stvarno. Samo gorčina.

Mama i ja nikad nismo bile bliske. Rekli su mi da je odvojila mali fond koji će pokriti troškove mog školovanja, ali to je sve. Nema dodatne pomoći. Nema nasleđstva. Sve ide tati. Volela

bih da mogu da se pretvaram kako mi novac nije važan, kako mi ne volimo svoje roditelje zbog toga, ali mama je zaradila milione i nije mi ostavila ni prebijenu paru, sem fonda za školarinu. Moram priznati da me to ljuti. Ili mi barem smeta. Ili me bar peče. Tako da, to je istina – nisam bila mamin fan. Da li je time htela da mi da neku životnu lekciju? Ma neka se nosi. Snaći ću se ja i sama.

Trenutno samo želim da saznam šta je cilj tog anonimnog pisma. Možda lekcija tek treba da usledi. Ako se ispostavi da ovo nije šala, nego mamino oprostajno pismo, kasnije ću moći sve bolje da istražim.

Da bih proverila njegovu autentičnost, sada mi treba samo mali ram na njenom ogromnom stolu od mahagonija. Taj ram je bio – muzika, tuš – mamin podsetnik na sve njene uspehe. Naravno. Tipična samozaljubljenost. U ramu je prva strana originalnog rukopisa romana *Laži, laži i osveta*, maminog prvenca i međunarodnog bestseler koji je prodat u milionskom tiražu i lansirao E. V. Rendž u književno sazvežđe.

Ta prva strana bi danas verovatno mogla da se proda za hiljade dolara. Rukom napisana na staroj stranici iz dnevnika koji je vodila kao tinejdžerka. Da, toliko je stara – skoro trideset godina. Mama je svoj prvi bestseler počela da piše kada joj je bilo šesnaest. Bila je genijalna, šta da kažem?

Ali ja sad tu stranicu gledam iz sasvim drugog razloga – da je uporedim sa pismom iz koverta.

Sedam na sto – mama bi me ubila – spuštam ram na površinu, pored stavljam pismo iz koverta i počinjem da ih proučavam.

Naravno, ja nisam ni grafolog ni forenzičar, ali naginjem se i zagledam svako slovo. Kako su slova I talasasta pri vrhu. Kako se slovo B u imenu mog oca, Ben, uvija pri dnu. Zarezi, navodnici, reč koja je podvučena dvaput i na jednom i na drugom papiru, odmah ispod reči *Prolog*.

Pet minuta kasnije vrat me boli, oči mi suze, a nelagodan osećaj narasta mi u stomaku. Rukopis na oba papira je istovetan.

„Hm“, mrmljam.

Naravno, to još ne dokazuje da je pismo stvarno od mame.

Ali nisam zbog toga znatiželjna.

Već zbog onoga što je napisala na kraju:

Ova tajna će sada biti tvoja.

PISMO br. 1

Kad si mlada, ne zaljubljuješ se u fine momke. Zaljubljuješ se u pogrešne momke.

Prva ljubav ume da bude otrovna. A ponekad odlučiš da ipak u njoj istraješ. Ben Kasper je bio upravo takav.

Zašto sam se uopšte zaljubila u njega? E to je pravo pitanje. Naša sadašnjost je često kolaž sačinjen od naših prošlih odluka. Ne bih svoju prošlost nazvala greškom. Pre bi se mogla opisati kao grozan sled događaja. Ali o tome kasnije.

Važnije je da su svi u mojoj prošlosti bili uzimači. Ben? Ben je imao dar da se svi oko njega osećaju posebno. Bio je prvi momak koji mi je poklanjao pažnju na način koji obara devojke s nogu.

Pa je oborio i mene.

Bila sam na završnoj godini književnosti. Živela sam u malom studentskom gradu Old Bou u Nebraski. Grad se prostirao tri kilometra duž Glavne ulice, okružen gustim šumama. Delovao je izolovano. Meni je to prijalo. Mislila sam da ću u takvom mestu moći da pobegnem od prošlosti.

Bena sam prvi put ugledala u kaficu u kampusu. Stajala sam pored aparata za piće kad me je pogledao pravo u oči.

„Dobar ti je karmin“, rekao je i klimnuo glavom. „Crven kao jagoda.“

Ne kao krv, kao što su govorili svi drugi, nego kao jagoda. Može li momak da nastupi romantičnije?

Nasmejao se onim svojim dečaćkim osmehom, zbog koga mi se činilo da je neko otvorio prozor u zagušljivoj sobi. Taj osmeh je obećavao opuštenost, smeh, šetnje i držanje za ruke, i sasvim moguće, slomljeno srce. Ali ko bi u tom trenutku razmišljao o slomljenom srcu, ili o činjenici da momak mnogo bolje izgleda od tebe ili da se njegovi drugari za najdaljim stolom podrugljivo smeškaju i gledaju te s visine. Nije te briga, jer kad on krene ka tom stolu, pa se osvrne preko ramena, osmehne ti se i namigne, tebi srce poludi, u stomaku ti zadrhti, a u mislima ti se sumanuto brzo smenjuju slike o tome šta bi se desilo kad bi te on samo bolje upoznao.

A onda se to zaista i desilo.

Nedelju dana kasnije srela sam ga ispred amfiteatra. Ovog puta je bio sam, bez društva da mu odvlači pažnju.

„Ej, zdravo, Jagodice!“, dobacio mi je.

Kolena su mi zaklecala, a ono isto izdajničko stezanje u stomaku vratilo se kad je prišao.

„Znači osvojila si prvu nagradu na takmičenju za kratku priču?“

Nisam mogla da sakrijem rumenilo. „Jesam.“

„Svaka čast!“

„Hvala.“

„Bićeš ti nova Silvija Plat.“

Srce mi je zaigralo – on voli književnost. Šta ima veze što je baš te nedelje priređena izložba o Silviji Plat i što je njeno ime pisalo na oglasnoj tabli pored nas.

„Samo napred, Elizabet Dan.“

Moje ime! Nikada ranije nije zvučalo tako dobro kao kada ga je on izgovorio! Srce je htelo da mi iskoči iz grudi i padne

mu pred noge – on zna kako se zovem! Nema veze što je pisalo na tabli, na obaveštenju o nagradi.

„Lizi“, rekla sam tiho.

„Lizi?“

„Lizi“, ponovila sam.

„Lizi.“ Nasmejao se. „Ja sam Ben.“

Znam. „Drago mi je, Bene.“

„Drago mi je, Lizi. Jesi li napisala još neku zanimljivu priču?“

„Ti voliš da čitaš?“

„Naravno! Volim dobre priče.“

Bena čitanje nije zanimalo i jedva je položio Engleski II na prvoj godini. To ću, međutim, saznati tek kasnije. Kao i štošta drugo. Da je većinu ispita jedva položio. Da su mu njegovi nadmeni roditelji kupili diplomu. Da je već tada imao problema s alkoholom. Da ga nigde nisu primili na praksu. Da mi se njegovo društvo, popularna ekipa, podsmevalo. Da sam ja mesecima bila njegova mala tajna, sve dok naši životi nisu počeli da izmiču kontroli i na kraju postali katastrofa.

Ne, to će doći kasnije.

Ali tog dana, dok sam stajala pred njim, moje usamljeno srce samo ga je preklinjalo da još malo popriča sa mnom.

U njemu je bilo nečega zbog čega su ljudi želeli da ga gledaju. Njegov smeh bio je najlepši zvuk na svetu. Njegov osmeh s jamicama u obrazima obarao me je s nogu. I kad je onako, kao usput, zatražio moj broj pejdžera – „Voleo bih da čujem još tvojih priča“ – zbunila sam se i pocrvenela. Nisam imala pejdžer, već samo fiksni telefon.

Kasnije sam pisala o tome – o tome kako smo prvi put spavali, pa drugi i treći put, o srećnim danima i neprospavanim noćima, o stidljivim osmesima i gorkim suzama, o zabavnim izlascima i jednoj odvratnoj izdaji.

Ali već te večeri pokupio me je ispred kuće, odveo na večeru u svoj omiljeni restoran, pa u bioskop. Onda smo uzeli flašu

vina i nekoliko flašica žestokih pića i otišli kod mene u bedni studentski stančić iznad dragstora u centru. Skućenost stana nije mu ni najmanje smetala. Htela sam da ga vidi, znala sam da će to biti možda jednom i nikad više, i to mi je bilo u redu. Mislila sam da to može biti noć o kojoj ću pisati mesecima.

Pili smo i smejali se, a onda me on privukao k sebi.

„Da li i imaju ukus jagode?“, šapnuo je tik uz moje usne boje jagode, pa me poljubio i rekao: „Nećemo raditi ništa što ti ne želiš.“

Sat kasnije bili smo goli, a on je radio *sve* što sam želela.

Kasnije, noću, ležao je na mom krevetu dok sam sedela kraj njega i čitala mu odlomke romana koji sam pisala već godina-ma. Gledao me je onim svojim blistavim plavim očima, punim divljenja, zbog čega sam se osećala najbolje na svetu.

Odrasla sam u domu za nezbrinutu decu, usamljena, i onda su me jednog dana izbacili u veliki svet sa samo jednom torbom odeće i socijalnim stanom. Ali bila sam pametna. Radila sam tri posla. Dobila sam stipendiju i besplatan smeštaj. Bila sam rešena da se izbacim iz tog bednog života.

Te noći sam toliko želela da zadivim Bena da sam mu poverila svoj najveći san: „Jedna književna agencija se zainteresovala za moj roman.“

Odmah je živnuo. „Stvarno? Strava! Hoće li stvarno da ga objave?“

Stidljivo sam slegnula ramenima. „Nadam se. Trenutno pregovaraju s nekoliko izdavača. Kažu da je roman sjajan.“

Privukao me je bliže, ljubio, ljubio, ljubio me svuda, nagonio me na smeh, da se topim i da pomislim kako je moj život napokon, *napokon*, posle užasnih događaja u domu, počeo da poprima smisao.

„Ti si“ – malo se odmakao i pogledao me kao da sam najveća dragocenost koju je u životu video – „ti si neverovatna, Lizi Dan.“

Dugo me je posmatrao onim pogledom koji tada nisam sasvim razumela, ali sam kasnije odlično shvatila.

Na moje iznenađenje, Ben je došao i naredne nedelje, i nastavio je da dolazi. Uglavnom kasno uveče. Uvek pomalo pripit, uvek nasmejan, sa onim nežnim „Hej, Lizi, dušo“, i onda bismo vodili ljubav, pa bih mu čitala, a on bi me hvalio. Pohvala je najdelotvorniji trik za žene.

Voleo je moju dugu crnu kosu sa ravnim šiškama. I moj karmin boje jagode. „Totalno u fazonu Kat fon Di.“ Voleo je moje priče i mračne obrte kojima sam većito pokušavala da ga zadivim.

Ben i ja smo poticali iz krajnje različitih društvenih slojeva. Nisam imala prijatelje sem Džona, koji je radio u lokalnom kafiću.

Ben je, s druge strane, bio savršeno bezbrižan, srce i duša svake žurke. Znala sam da nikad neću kliknuti s njegovom ekipom. Nekoliko puta sam izašla s njima sve dok se jedna devojka nije napila i rekla: „Jedini razlog što je Ben i dalje s tobom jeste tvoj talenat. Inače te ne bi ni pogledao.“

Ali to sam znala, razumeš. Neki ljudi imaju lepotu. Drugi imaju talenat. Nisam želela Benove prijatelje. Htela sam Bena, nekoga ko može biti samo moj. I nisam želela da svugde izlazim, da privlačim pažnju. Znala sam šta to može da izazove. Šta se jednom desilo. Prijalo mi je da živim u senci.

Nikad nikom nisam ispričala za tri momka iz doma u Brimvilu. Šta su mi uradili. Niko nije morao da zna moju prošlost. Pogotovo ne Ben.

Ali treba da *ti* znaš.

Kao i uvek, previše žurim, divno moje dete.

Znaš, problem s Benom bio je u tome što je poticao iz bogate porodice, ali nije imao nikakvih kvaliteta. Njegov jedini talenat bio je njegov osmeh – blistav, zavodljiv, sladak, a ako zatreba, i pokajnički. Kako god da bi zablistao, ljudi bi se okrenuli da ga vide. To je manje-više bio jedini njegov dar. Zato se okružio

popularnim, a ponekad i talentovanim ljudima, da prikrije sopstvenu prazninu.

To sam shvatila tek kasnije. Ali tada sam se već zaljubila. I saznala sam šta mi radi iza leđa. Tad mi se srce prvi put slomilo, ali rešila sam da se borim, da probam da sve popravimo.

Bilo nam je sjajno sve dok se *ona* nije pojavila u našim životima, zarila kandže u njegovo srce i u moj um, iznela moju prošlost na svetlo dana.

Naterala me je da uradim stvari koje nikad ranije nisam. Probudila je ono najgore u meni. Iskopala je moje stare grehe.

Mada, naterala me je i da napišem najbolje priče.

I sad smo tu.

Ova tajna će sada biti tvoja.

Neko će te možda lagati. Neko će širiti užasne glasine o mojoj prošlosti. Ali ovo – ovaj dnevnik – ovo je istina.

ČETIRI

„Misliš li da je pismo autentično?“, pita I-Džej, dok mi ga vraća. Vadi džoint iz džepa i pali ga.

Sedimo u senici kraj jezerceta, skrivenog u šumi, samo nekoliko minuta hoda od kuće mojih roditelja. Na zabavi smo se zadržali tačno sat vremena. I to je bilo previše, a nikoga nije bilo briga kad smo se išunjali.

„Rukopis se poklapa, rekla sam ti već.“

I-Džej povlači dim i pruža mi džoint.

„Plus, zvuči baš kao da je reč o njima“, dodajem. „O mojim roditeljima.“

Noć je. Slabe solarne svetiljke u uglovima senice osvetljavaju I-Džejove izražene jagodice i skupljene usne dok izbacuje oblak dima. Zavaljuje se na klupu, sa rukama spojenim iza glave. Ima lep profil. Nekako uopšte više nije onaj nesigurni štreber kog sam upoznala pre samo nekoliko godina. Na sebi ima starke, farmerke i crni duks, isti koji je na njemu nekada visio kao džak, a sada izgleda seksi. Mada ne bi baš trebalo da koristim tu reč za svog najboljeg druga.

„Stvarno je čudno pismo“, kaže zamišljeno. „Ali pusti to sad. Možda ne znači ništa.“

„A šta ako je neka vrsta traga?“

I-Džej se okreće da me pogleda. „Za šta? Ljubavna priča tvojih roditelja počela je kao šema za jednu noć, Zlico. Nije baš romansa veka.“

„O bože.“ Grčim se od neprijatnosti. „Samo si to čuo? Ja pričam o onoj ženi.“

„O kojoj ženi?“ Sleže ramenima. „Nema imena. Šta ti iz toga treba da zaključiš? Pitaj oca.“

Istina, možda bih mogla da izmamim ponešto od tate, sad kad mama više nije tu. Uvek mi se činilo da ga ona pažljivo drži na oku, da procenjuje svaku njegovu reč, čak i kad bi previše popio.

„Ali šta tačno da ga pitam?“, razmišljam naglas.

„Eto, baš to hoću da kažem. Pismo je skroz neodređeno. Samo kao neki uvod...“

„Uvod u šta?“

„Nemam pojma.“

Imam toliko pitanja. Kada mi je ovo napisala? Pre više meseci? Neposredno pred smrt?

„Zašto sam dobila samo *ovo*? Ovo!“ Mašem pismom. „Gde je ostatak?“

„Možda ga i nema.“

„Pominjala je neke momke koji su joj nešto uradili.“

„Možda je tek počela da piše tu priču i onda... znaš...“

To ne izgovara, ali znam da misli na nesrećni slučaj. Ljudi su veoma osetljivi u vezi sa rečima. Ona je mrtva, i tu nema više šta da se priča.

Ipak, grudi mi se stežu, pa pokušavam da se usredsredim na sumnjivo pismo kako bih potisnula crne misli.

Osećam da me I-Džej gleda. Okrećem se i vidim njegov zamišljeni pogled.

„Šta je?“

Pogled mu postaje blaži. „Kenzi, meni se čini da ti tugu pokušavaš da zameniš nekakvom misterijom koju tražiš u tom bezveznom pismu obožavaoca. Možda te neko samo zeza.“

Obuzima me potištenost i ne odgovaram. Umesto toga navlačim kapuljaču na glavu, ležem na klupu i povlačim dim džointa.

Volim ove trenutke u I-Džejovom društvu. Volim kad me zove Kenzi ili Kenz. Tada znam da je ozbiljan ili zabrinut. Prozvao me je Zlica kad smo tek počeli da se družimo. Nadimak je ostao. Ne krivim ga zbog toga. Sa mnom se baš i nije lako družiti. Tata kaže da sam to nasledila od mame.

„Kakav je osećaj?“, pita I-Džej posle nekog vremena.

„Šta tačno?“

„Ova nova stvarnost. Pošto nje više nema.“

Sležem ramenima. On zna da mama i ja nikad nismo bile bliske. Naša porodica nikad nije bila srećna, i to zbog nje.

Moja mama je bila: 1) „Veštica“, po rečima tatine familije. 2) „Komplikovana“, po tatinim rečima. 3) „Genijalna“, po sudu književnog sveta. 4) „Kraljica“, po mišljenju svojih obožavalaca. Satima je visila po grupama na društvenim mrežama. Slala je potpisane primerke u humanitarne svrhe širom sveta. Prema fanovima je bila ljubaznija nego što je ikad bila prema meni. I mnogo velikodušnija kad je moralna podrška u pitanju.

Još nisam neka spisateljica, ali trudim se. Volim da pišem. Kad sam odlučila da pošaljem priču na konkurs na fakultetu, mama ju je prva pročitala.

Slegla je ramenima. „Imaš ti još mnogo da učiš, dušo.“ Uvek to „dušo“. To sam mrzela. Nije mi pomogla, nije mi dala nijedan savet. Samo mi je vratila priču kao da joj je ispod časti da se time bavi.

Osvojila sam prvu nagradu, hvala lepo, i to proslavila tako što sam se napila s I-Džejom. Profesorka Salma sa katedre za književnost rekla je da je preda mnom svetla budućnost.

Mama mi je samo uputila onaj snishodljivi osmeh, rekla mi je jedno hladno „čestitam“, a onda je na društvenim mrežama objavila da je ponosna na mene i da se nada da ću jednog dana krenuti njenim stopama. S naglaskom na *krenuti*. Kao da ću uvek biti njena sledbenica.